

Подједнако је важно подучавати ученика како да учи, а не шта да учи, и омогућити сваком ученику да развије сопствене потенцијале. У 21. веку конкурентна предузећа биће она чији ће радници бити способни да решавају сложене проблеме и проналазе ефикасне методе за обављање посла. Наравно, да би ученици могли да разумеју захтеве, потребно им је основно знање. Али, исто тако је потребно и дубље разумевање појмова - знање које је дуготрајније од оног које је потребно да се прође на тесту.

Могућности избора дефинисане су као алтернативне или могућности унутар одељења и омогућавају такав избор који ће одговарати интересима ученика и његовом начину учења. У одељењу, организованим у складу са развојем, интересовањем и потребама ученика, представљају полазиште за одређивање садржаја учења.

Из њих се види како наставник проналази различите начине за развијање одређене вештине. Бројне су могућности за бирање:

- Мењање приступа активностима;
- Мењање врсте материјала који се користе;
- Мењање окружења и начине комуникације.

Ученици се разликују по свом приступу учењу и зато је један од најтежих задатака задовољити потребе сваког ученика у одређеном одељењу. Наставници морају да схвате да постоје различити начини учења, па окружење у коме се одвија учење морају прилагодити тако да одговара сваком ученику.

Заједничко, за већину наставних процеса широм света, је да учионицом доминира говор наставника. Истраживање, које је обавио Јон Гоодлад, потврђује да је, уобичајени модел онај према коме наставник саопштава информације, а онда очекује да ученик понови конкретну информацију.

Ако имамо шему која показује ток дијалога у одељењу, стрелице иду од наставника према одређеном ученику и натраг истим правцем. Већина стрелица показује на наставника или води од њега, а ретко иду од једног ка другом ученику или у оба смера између ученика.

У учионици, у којој доминира предавање наставника, у већини случајева, катедра је смештена у предњем делу учионице и најистакнутији је елемент. Ученици седе у редовима, окренути наставнику. Зидови су углавном неукрашени, да се не би одвлачила пажња од наставника. Шта ова слика говори о наставном процесу који се одвија сваког дана широм света?

Образовни процес усмерен на избор окренут је индивидуализованом приступу у настави, према којем се уважавају настојања и способност сваког ученика да дође до свог начина учења. Изградња разумевања је основни елемент у изразито сложеном процесу учења. Наставници који деле ово мишљење постављају ученика у средиште наставног процеса. Они раде на томе да створе окружење које ће одражавати овакво схватање. Наставник мора да позива ученике да искусе богатство света, да их оспособи да сами постављају питања и траже одговоре и подстиче да схвате сложеност света.

То је слика која показује могућности света и потенцијал сваког ученика. Видимо учионице у којима се вреднује и олакшава стицање знања. Оне су места у којима се истражује, испитује, заједнички решавају проблеми и води промишљен дијалог. У њима се одвија наставни процес у

току којег наставник позива ученике да трагају за разумевањем, да прихвате нејасноће и да одговорно траже одговоре на питања. Ово су учионице у којима ученици имају централну улогу.

Тада се, заправо поставља питање: Како могу школе и наставници бити усмерени на ученика и како да га успешно припреме за живот одраслих људи? Мора се усвојити гледиште John Dewey-а да је образовање животни процес. Мора се схватити динамика учења и у учионици развити праксу која уважава ту динамику.

Када је окружење у учионици, у којем ученици дневно проводе толико времена организовано тако да се подстиче комуникација и вреднује сарадња између ученика, задаци и материјали су обједињени, а ученицима се даје слобода да остварују сопствене идеје. Ученици постају спремнији да бирају, ризикују и приступају раду са смиреношћу, да прихватају изазове у складу са својим тренутним схватањима. Оваква улога наставника и услови, у којима се одвија рад, на прво место стављају ученике као будуће мислиоце.